

UCHWAŁA NR XXX/180/17
RADY MIEJSKIEJ W IZBICY KUJAWSKIEJ
z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z póź. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2017- 2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Izbicy Kujawskiej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Izbicy Kujawskiej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zofia Warda

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXX/180/17
Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej
z dnia 30 marca 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2017 – 2019

Izbica Kujawska, marzec 2017r.

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku wystąpienia jakiejkolwiek dysfunkcji w rodzinie, nie jest ona w stanie realizować podstawowych zadań. Wówczas role poszczególnych członków rodziny ulegają zaburzeniu, a ich zachowania stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. W takiej rodzinie dobro dziecka jest zagrożone. Dlatego, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje lub inne zagrożenia np. patologią czy wykluczeniem społecznym, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań. Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje dalszy wzrost zjawiska degradacji rodziny i zagrożeń dla dzieci i młodzieży.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012r. określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej.

Zgodnie z cytowaną ustawą obowiązkiem gminy jest wspieranie rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a nie potrafią samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Wspieranie rodziny realizowane jest na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi itp. Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Izbica Kujawska jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy Kujawskiej.

Podstawowym zadaniem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc powinna koncentrować się na wspieraniu osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz zapobieganiu takim sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków.

Praca z rodziną powinna być połączona z działaniami ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością członków tej rodziny.

W sytuacji kiedy prawidłowe funkcjonowanie rodziny jest zaburzone, konieczne jest udzielenie pomocy także poprzez podjęcie skoordynowanych działań wszystkich instytucji i służb. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

II. Podstawy prawne działań

Program wspierania rodziny dla miasta i gminy Izbica Kujawska na lata 2017-2019 opracowany został na podstawie założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016r. poz. 575 z późn. zm.).

Podstawą działań ujętych w programie są również:

- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016r., poz. 930 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r., poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016r., poz. 224 z późn. zm.).
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Izbica Kujawska

III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Gmina Izbica Kujawska jest gminą typowo rolniczą. Powierzchnia gminy wynosi ogółem 132,05 km². Gminę tworzy 35 jednostek pomocniczych (sołectw). Izbica Kujawska jest lokalnym ośrodkiem handlowo- usługowym dla mieszkańców gminy. Ludność utrzymuje się głównie z rolnictwa hodowli oraz z handlu i usług. Część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania.

1. Wybrane dane demograficzne dla gminy Izbica Kujawska

Lp.	Wyszczególnienie	2013r	2014r	2015r
1.	Mieszkańcy (w osobach) w tym kobiety	7923 4039	7873 4036	7817 3977
2.	Mieszkańcy w wieku : od 0-17 lat produkcyjnym poprodukcyjnym	1645 4953 1325	1602 4948 1323	1547 4914 1356
3.	Bezrobotni zarejestrowani w PUP	758	742	691

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej

IV. Formy wsparcia rodzin

1. Pomoc społeczna

Według ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. tj. z 2016 r., poz. 930 ze zm.) pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Pomoc społeczna należy do zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. pracy socjalnej,
2. przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
7. wspieraniu rodzin przez asystenta rodziny.

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonowania rodzin w zakresie wypełniania roli opiekuńczo-wychowawczej i została opracowana na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy Kujawskiej..

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej.

1. Wykaz rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Izbica Kujawska

Lp.	Wyszczególnienie	2013r	2014r	2015r
1.	Liczba rodzin objętych pomocą	405	373	374
2.	Liczba osób w tych rodzinach	1214	1110	1114
3.	Rodziny z dziećmi objęte pomocą społeczną w tym:	229	208	164
	z 1 dzieckiem	96	77	43
	z 2 dzieci	71	65	69
	z 3 dzieci	40	33	35
	z 4 dzieci	17	27	11
	z 5 dzieci	3	3	4
	z 6 dzieci	2	2	1
	z 7 dzieci i więcej	0	1	1
4.	Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w tym:	32	28	35
	z 1 dzieckiem	13	6	10
	z 2 dzieci	11	15	17
	z 3 dzieci	6	5	6
	z 4 dzieci i więcej	2	2	2

Źródło: Sprawozdania MPiPS dla Gminy Izbica Kujawska

Powodem korzystania z pomocy społecznej we wszystkich analizowanych latach było ubóstwo.

Znaczącymi powodami korzystania z pomocy społecznej były także: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Izbica Kujawska z podziałem na przyczyny korzystania ze wsparcia.

2. Przyczyny korzystania ze wsparcia

Powody przyznania pomocy	2013 rok		2014 rok		2015 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	260	833	231	748	220	698
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	88	459	85	442	75	395
Sieroctwo	0	0	1	3	0	0
Bezrobocie	223	765	191	662	176	593
Bezdomność	4	4	4	4	3	3
Niepełnosprawność	89	240	74	170	85	194
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	2	2	1	1	1	1
Alkoholizm	37	94	31	72	35	95
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	1	5	0	0	1	4
Długotrwała lub ciężka choroba	110	251	113	233	126	287
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w tym; w rodzinach niepełnych w rodzinach wielodzietnych	43	149	42	169	54	236
	38	125	35	137	44	171
	5	27	7	39	12	73
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdania MPiPS dla Gminy Izbica Kujawska

Ośrodek pomocy społecznej realizuje również działania zawarte w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zm.),

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

Obowiązek ten realizowany jest w szczególności poprzez współpracę jednostek samorządu terytorialnego i organów administracji rządowej ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, a także Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Szczególnie sytuacja dzieci z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej tzw. rodziny dysfunkcyjnej wymaga wzmoczonego monitoringu.

Rodzina dysfunkcyjna to rodzina, która nie spełnia swoich zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspokajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówi się w sytuacji, w której:

1. jedno lub oboje rodziców uzależniło się od alkoholu
2. występuje problem wykorzystywania seksualnego
3. stosowana jest przemoc emocjonalna (szantaż, zastraszanie itp.)
4. stosowana jest przemoc fizyczna (bicie, maltretowanie)
5. występuje przewlekła choroba a osoba chora wini za swój stan pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi

Podjętując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci. Pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko. Powinna być możliwie wcześniej podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego. Polega on przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej, dlatego ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny.

2. Asystent rodziny

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie asystenta rodzinnego do bezpośredniej pracy z rodziną.

Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracy pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą rodzinie i pracą z rodziną.

Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny poprzez podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny

i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznym monitoringu środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia.

Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z takimi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez rodzinie.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemów danej rodziny.

Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin a mianowicie : mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych.

Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych klientów tj. emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupach rówieśniczych, a w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię.

Asystent rodziny wspiera również swoich klientów w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej.

Do jego zadań należy również motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywanie kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadanie asystenta staje się nie tylko pracą z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem.

Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Pomoc świadczona przez asystenta rodziny jest zawsze prowadzona za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy na mocy postanowienia sądu rodzinnego rodzinie przydzielony zostaje asystent rodziny jako bezwzględnie konieczna metoda wsparcia jej funkcjonowania.

Przyczyny trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych, eurosieroctwa, rozbicia rodziny, uzależnień, chorób psychicznych czy pogorszenia statusu rodziny, w tym bezrobocia.

Z analizy sprawozdań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2013 – 2015 wzrosła liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. W Ośrodku od 2015 roku zatrudniany jest asystent rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje

bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Wymagane jest i wskazane aby asystent rodziny zatrudniony był na stałe w ops, by mógł zachować ciągłość pracy z rodzinami.

3. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2013 rok			2014 rok			2015 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
0	0	0	0	0	0	10	42	26

Zródło: Dane własne

3. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa na wychwycenie odpowiednio wcześniej sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, szczególnie w zakresie podnoszenia świadomości i odpowiedzialności rodzicielskiej.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- 1) opiekuńczej: zapewniającej opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej: zapewniającej socjoterapię, terapię, korekcję, kompensację, logopedię; realizującej indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną, socjoterapię,
- 3) podwórkowej: realizującej animację i socjoterapię.

W jednej placówce można łączyć w/w formy.

Placówki wsparcia dziennego są jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W pracy z dzieckiem współpracują z rodzicami/opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne, chyba że dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd.

Według oceny sytuacji rodzin bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2015r. zdiagnozowano w 54 środowiskach. Przy zapewnieniu wsparcia pracowników socjalnych, asystentów rodziny środowiska te są w stanie zwiększyć możliwości właściwego rozwoju i w znacznym stopniu zwiększyć szanse na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej. W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki.

4. Rodziny wspierające

Jednym z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia się wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną w potrzebie.

Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

5. Karta Dużej Rodziny.

W Gminie Izbica Kujawska od lipca 2014 roku wsparciem dla rodzin jest możliwość otrzymania Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny jest systemem zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin posiadających co najmniej troje dzieci. Zniżki te obowiązują w instytucjach publicznych oraz w firmach prywatnych.

Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość tańszego korzystania z oferty kulturalnej, ośrodków rekreacyjnych oraz z księgarni. Karta umożliwia zakup jedzenia, kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek, paliwa, a także opału w niższej cenie. Ponadto posiadacze Karty mają prawo do obniżenia kosztów rachunków za usługi telekomunikacyjne oraz bankowe. Dodatkowo umożliwia ona tańsze przejazdy pociągami oraz komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Karta przyznawana jest również dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. W gminie Izbica Kujawska w roku 2014 r. z Karty Dużej Rodziny skorzystało 12 rodzin, którym wydano 56 kart; w 2015 r. – 29 rodzin i 154 karty.

V. CELE PROGRAMU.

Cel główny: „**Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.**”

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

- a) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji: świadczenia z pomocy społecznej, dożywianie w szkołach, stypendia i zasiłki szkolne,
- b) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,
- c) pomoc osobom niepełnosprawnym w zaopatrzeniu w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze,
- d) zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub innej placówce opiekuńczo-wychowawczej,

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących:

- a) konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, socjalne, prawne),
- b) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów, kontaktujących się z rodziną – na zasadzie wzajemnej wymiany informacji,
- c) promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży,
- d) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę, ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych i partnerów Programu poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych,
- e) systematyczna praca socjalna z rodziną wieloproblemową, wspierana poradnictwem specjalistycznym.

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży:

- a) monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- b) umożliwienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego,
- c) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dziecka,
- d) prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej przez placówki oświatowe,
- e) organizowanie czasu wolnego.

4. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin, dzieci i młodzieży:

- a) bieżąca współpraca i systematyczne współdziałanie podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i rodzin,
- b) zastosowanie odpowiednich działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne,
- c) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez pracę asystenta rodziny, rodziny wspierające, pracę socjalną (kontrakty socjalne) działalność placówek wsparcia dziennego,
- d) rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa: psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- e) praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- f) upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i rodzaju świadczonych w nich usług,
- g) organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania poprzez działania asystenta rodziny w zakresie opieki i wychowania, prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych,
- h) pomoc w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapeutycznego.

VI. Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
2. wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
3. zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
4. poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
5. przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
6. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu, sytuacji kryzysowych,
7. poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
8. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
9. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
10. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VII. Adresaci Programu

Odbiorcami Programu są:

1. rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
2. dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
3. rodziny dotknięte przemocą,
4. rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
5. dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym,
6. małoletnie matki,
7. rodziny naturalne w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.
8. przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VIII. Zasoby instytucjonalne gminy Izbica Kujawska

Program wspierania rodziny dla gminy Izbica Kujawska na lata 2017- 2019 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia.

Są to jednostki samorządowe, instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny, przy udziale których program będzie realizowany tj.:

1. Urząd Miejski w Izbicy Kujawskiej
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy Kujawskiej
3. Placówki oświatowe z terenu gminy i powiatu
4. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Gminny Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze
6. Policja w Izbicy Kujawskiej
7. Sąd i kuratorzy

8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku
9. Parafie Rzymsko-Katolickie z terenu gminy
10. Placówki ochrony zdrowia
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubrańcu
12. Powiatowy Urząd Pracy

IX. Źródła finansowania

Realizacja zadań programowych finansowana będzie ze środków:

1. własnych gminy,
2. dotacji z budżetu państwa,
3. innych funduszy zewnętrznych tj. programów i konkursów.

X. Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem realizacji Programu jest jego monitorowanie oraz ocena. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących wykonywanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, poprzez koordynatora tj. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy Kujawska. Ewaluacja Programu ma na celu uzyskanie informacji o jego realizacji, a na tej podstawie dokonanie oceny, czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu osiągnąć wytyczone cele. Raport z ewaluacji i monitoringu Programu będzie przedstawiony w corocznych sprawozdaniach z realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny. Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie warunków do poprawy jakości życia rodzin i dzieci. Wskazane do realizacji celów zadania zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

XI. Podsumowanie

„Program Wspierania Rodziny w Gminie Izbica Kujawska na lata 2017 – 2019 ” ma na celu wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz rozwoju dziecka.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, zaspokajającą najistotniejsze potrzeby. Środowisko rodzinne powinno być naturalnym środowiskiem wychowawczym dla dzieci. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest w stanie zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne, a także przystosowanie do życia w społeczeństwie.

Realizacja zadań opisanych w niniejszym dokumencie wymaga wsparcia i pomocy ze strony wielu podmiotów. Zintegrowane działania instytucji, przy aktywnym włączaniu osób zainteresowanych, umożliwią poprawne funkcjonowanie rodzin na terenie Gminy Izbica Kujawska.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zofia Warda

Uzasadnienie do Uchwały Nr XXX/180/17
Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej
z dnia 30 marca 2017 r.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Izbica Kujawska na lata 2017-2019.

Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zofia Warda